

Afghanistan – berör, förför, förfärrar

Fullträff för SAK på Bokmässan i Göteborg

En bibliotekarie sa en gång till mig att Bok- och biblioteksmässan i Göteborg är bibliotekariernas Sodom och Gomorra. Förutom frosseri i böcker från världens alla hörn bjuds det rikligt på möjligheter att frotera sig med den samlade kultureliten.

TEXT: JOSEF AHLBERG

Bokmässan blev en fest även för alla oss som brinner för Afghanistan. Med ett brett program med många sceninslag blev SAK skämtsamt anklagade för att abonnera på stora scenen. Hemligheten bakom detta står till stor del att finna i SAKs många samarbeten. Av SAKs 15 sceninslag var 13 seminarier samarrangerade*.

Frukterna av dessa samarbeten var mycket lätta att skönja. Jämfört med föregående år mer än trefaldigades SAKs inslag på stora scenen tillsammans med åhörarskaran. Seminarierna attraherade totalt 1 700 besökare, vilket innebar att inget seminarium var mindre än fullsatt. Flera seminarier attraherade dessutom så många att över hundralet fick stå och lyssna. I anslutning till två av seminarierna stod SAK även värd för frukosten på Internationella Torget. Soraya Karimi överträffade alla förväntningar med den, vid det här laget smått legendariska, afghanska söndagsfrukosten. Förutom frukostens alla läckerheter fick besökarna ta del av en spännande och aktuell paneldiskussion om svensk truppnrvaro i Afghanistan. Panelen utgjordes av Niklas Ekdal (DN), Johan Berggren (Ordfront), Hans Linde (v) och Nina Larsson (fp) och modererades av Lena Hjelm-Wallén. Linde menade att fred och demokrati inte kan bombas fram, medan Ekdal beto-

SAKs ordförande Lena Hjelm-Wallén och styrelseledamot Lotta Hedström.

Montern.

nade problematiken i att debatten om Afghanistan alltför ofta tenderar att styras av debattörernas inställning till USA. Diskussionerna blev livliga och bidrog till att ge åhörarna en nyanserad bild av en mycket komplex fråga.

Bistånd utan gränser?

En annan aspekt av samma fråga belystes i seminariet "Bistånd utan gränser?" i vilket biståndsminister Gunilla Carlsson, Magnus Lindell från Sida och SAKs Bengt Kristiansson diskuterade gränsen mellan bistånd och militära insatser. Lindell betonade vikten av en tydlig gräns i finansieringen av bistånd och andra politikområden. Biståndsministern underströk vikten av att säkra biståndsarbetet. Delta-garna möttes bland annat i samsynen

På scenen: SAKs generalsekreterare Bengt Kristiansson, Magnus Lindell från Sida och Sveriges biståndsminister Gunilla Carlsson.

Folk kom i hundratals till SAKs seminarier.

att biståndsorganisationernas kunskap måste tillvaratas.

Att alla muslimer inte är terrorister visade religionshistorikern Mattias Gardell och generalkonsul Ingmar Karlsson på ett övertygande sätt. Med

fortsättning på sidan 19 ►

rättigheterna

som en bytesvara; hon ges i utbyte mot sin familjs skuldavskrivning eller för att lösa en pågående fejd mellan de inblandade.

Korruption

Rättssystemet är långt ifrån välsort. Korruption och nepotism prioriteras före upprätthållande av lag och ordning. Hakim nämner hur kvinnor bemöts av rättssystemet när de flyr undan sina öden. En kvinna vars man hade misshandlat henne så till den grad att armar, ett av benen och hennes ansikte blivit helt sönderslagna, beslutade sig till slut att lämna honom och sina barn. Knappt hade hon hunnit lämna sin by förrän hon träffade på några poliser som genast satte igång sin utfrågning. Hon berättade om våldet hon hade utsatts för i hopp om att dessa skulle visa henne vägen till ett kvinnohärbärge. Istället för att köra henne dit, arresterades hon och utsattes för upprepade sexuella övergrepp i fängelset innan hon lämnades framför härbärgets port dagen efter. Med denna bakgrund försöker AIHRC att utbilda personal, framför allt kvinnliga officerare, som ska hjälpa

utsatta kvinnor att komma till rätta och se till att deras mänskliga rättigheter inte kränks under tiden som den rättsliga processen pågår.

Fångar

En annan målgrupp för kommissionen är fångar och de förhållanden som dessa tvingas leva under i fängelserna. Alla fångar, oavsett brott, kan hamna på samma ställe och ingen som helst hänsyn tas när de ”packas in” i cellerna. Exempelvis kan en kvinna som rymt hemifrån hamna i samma cell som en mördare.

Genom återkommande besök i fängelserna (tyvärr endast de statliga, då man saknar tillträde till de fängelser som bedrivs av exempelvis utländsk militär trupp) och påtryckningar på de ansvariga, verkar man för att se till att även fångarnas mänskliga rättigheter respekteras. Kommissionen har till exempel lyckats driva igenom sitt krav på att separera olika fånggrupper åt och låta dessa åtminstone få medicinsk vård, något som inte är självklart överallt.

Att erkänna att man har problem är första steget mot att lösa det. Organisationer som AIHRC gör en viktig insats genom att föra folkets talan och se till att deras mänskliga rättigheter respekteras oavsett ålder, kön, etnisk tillhörighet och social bakgrund. Utbildning är det viktigaste verktyget i kampen för ett rättvist och demokratiskt samhälle. Utbildning ger självständiga individer som kan motstå fundamentalisternas manipulation, både på det sociala och det ekonomiska planet. Som en klok man en gång valda att uttrycka det: ”Our future depends on what we do in the present” /Ghandi.

Ramia Ebrahimzada är 22 år och gör sin sjätte termin på läkarprogrammet vid Sahlgrenska akademien i Göteborg. Ramia är medlem och aktiv i Göteborgs lokalkommitté.

► fortsättning från sidan 15

spännande grepp och slående fakta lyckades de nog övertyga den mest inbitne islamofoben om att islam inte är terrorismens vagga. Gardell underströk att ”islam bör förstås som ett politiskt landskap” och att ”precis som att du kan vara kristen och demokrat så kan du vara muslim och demokrat”. Inget häpnadsväckande med detta kan tyckas men det skadar inte att understrykas i en tid då rädslan för islam tenderar att breda ut sig.

Fahim Hakim, från Afghanistans kommission för mänskliga rättigheter, gläntade inte bara på dörren till Afghanistan han slog upp den på vid gavel. Med en beundransvärd skärpa och expertis bidrog han stort med sina kunskaper om och erfarenheter av situationen i landet och kampen för de mänskliga rättigheterna.

Ett spännande och välbesökt seminarieprogram gjorde sitt till för att göra SAKs deltagande på bokmässan till en succé, men utan våra målmedvetna och hängivna funktionärer hade årets bokmessa inte blivit vad den blev. Med enastående uthållighet, engagemang och kunskap sögs mässbesökarna bokstavligen in i SAKs monter och lät sig informeras om situationen i Afghanistan och SAKs viktiga arbete. Uppskattningsvis besökte 2 300 mässbesökare SAKs monter, vilket innebar en knapp fördubbling jämfört med föregående år. Även våra böcker sålde som aldrig förr och vi fick glädjen att välkomna 38 nya faddrar och 21 medlemmar.

På bokmässan var det tydligt att Afghanistan fortsätter att beröra, förföra och förfära och trots att Estland var bokmässans tema var det utan tvekan Afghanistan som var den klarast lysande stjärnan på Internationella Torget. ■

Josef Ahlberg är SAKs projektledare för Bokmässan.

* De 16 organisationer som SAK samarbetade med var: Forum Syd, FN-förbundet, UNDP, Unifem, Amnesty, Svenska Kyrkan/Lutherhjälpen, Kristna Fredsrörelsen, Svenska Freds, Sipri, International Idea, Palmecentret, Life and Peace Institute, IOGT-NTO-rörelsen, NBV och Reportrar utan gränser.